

TIDNING FÖR SVENSKARNA I ESTLAND

ÅTTONDE
ARG.

N° 4

Prenumerationspris:

Helt år Emk. 200:—

Halvt „ „ 125:—

I utlandet:

Helt år Emk. 350:—

Halvt „ „ 200:—

Utkommer
alla onsdagar

Redaktion:

Svenska Folkförbundet

Ansvarig red.: M. Westerblom

Reval, Riddaregatan 3.

Annonspris

enligt överenskom
melse.

För längre annonser
ring beviljas af tt.

28 jan.

1925

ETT SMÅBRUKARHEM I ESKILSTUNATRAKTEN

Sandbergs hem.

Helt säkert skulle våra Estlands-svenska läsare vilja höra något om småbrukarhem i Sverige. Vi hava därför i dag nöjet meddela ett och annat om sådana av den för oss välbekante C. A. Wulff, som under ovanstående rubrik skriver följande och vilket även skulle tjäna som en god förebild för våra småbrukare:

„För c:a 15 år sedan bildades en egnahemsförening i trakten av Eskilstuna. Man inköpte c:a 250

tunland mark att stycka i små lotter. Snickare G. E. Sandberg, som arbetade i staden, inköpte en dylik lott, som han själv utvalde. Med gott omdöme tog han en liten backe med ett litet skogsbestånd samt därbrevid en liten ängsbit. Den förra blev en utmärkt plats för bebyggande och på odlingsbara ängsbiten skulle en dag frodas potatis, morötter och foderrover. Backen var stenig och sten fanns även å den bli-

vand, men S. är en karl med kärlek och tillsammans med sin dugtiga hustru — och utan en sådan går det aldrig att skapa ett reelt hem — togo de i tu med röjning och stenbrytning. Men mannen arbetade på verkstad i sta'n och där slutades arbetet om den tiden ej efter 8-timmarsdagen. När han emellertid blev fri på aftnarna fick han hustru och barn i följe ut till det blivande hemmet och så småningom fingo de fason på ljungmarken. Snart kunde man nog se att den forna steniga kullen började te sig som en mycket lämplig plats för det nya hemmet. Stenbot blev satt och så kommo syllarna därpå, och stugan byggdes efter god beräkning. Tomten, in alles 2,5 tld, hade förvärvats genom en kontant inbetalning av 300 kr., uttagna från de å sparbank insatta besparingarna under åren. Men S. ville ej skuldsätta sig och hustrun, aktade sig för bjäfs och skräp. Dessa egenskaper hos tvänne dugtiga svenskar, man och hustru, kommo snart både stugo- och uthusbyggnader att resa sig. Allt var såsom bilderna visa smakfullt anlagt och praktiskt inrett. När verkstadsarbetet blev begränsat till 8 timmar fick paret god tid över att utnyttjas, såsom man av-

sett med denna lag, till ordnande och utveckling av allt det goda som inlegripes i ordet hem. — Samtidigt med att uthusen ej blott byggdes utan även kommo att få tillbyggnad för både bås och stia sköttes jordbruket på den

Snikeriarbetaren G. E. Sandberg med familj.

därför lämpliga jordbiten En god ko och ett par svin utfyllde snart behovet av de viktigaste näringsämnen för såväl familjen som jorden.

Väl förstående vikten av ett noggrant tillvaratagande av gödseln samt dess omsorgsfulla skötsel började S. att få sitt lilla jordbruk att taga prägel av ett mönsterjordbruk. Han tillerkändes ock av småbrukareföreningen pris 1921 för väl skött gödselstad och 1924 för god rotfruktsodling. Kon, som under högmjölknigen lämnade ända till 20 liter mjölk, blev en god inkomstkälla. Man tillvaratog på bästa sätt allt av fodervärde, torkade blasten av rever och morötter, men måste ändock göra ganska betydade inköp av foder. Trots detta hade fru S. räknat ut att hon förtjänat 125 kr. för året på kon, utöver vad hushållet erhölet av mjölk och andra ladu-

gårdsprodukter. Och detta var från en åkerareal av endast ett tld. Men familjen sköter ej endast sitt jordbruk med omsorg. Blommande dalier, geranier och andra blommor växe nu kring det näpna och vackra lilla hemmet, där förr endast ljungtuvorna tittade fram mellan stenarna, och en väl anlagd gångväg leder ned till utfartsvägen. Hela anläggningen

hedrar S. och hans hustru och vittnar om vad som kan åstadkommas, då svensken vill använda sina gamla beprövade hävarmar, som heta energi, omdöme och en sund och sansad uppfattning av livets vilkor och dessas utnyttjande på ett klokt sätt.

Bilderna äro lånade av red. av „Sunt förnuft, Stockholm“.

Fru Sandberg med sin präktiga kossa.

BEKÄNNELSE.

Av Råger Vik.

Du är så vacker, moder natur. Den lätta snön, som föll i natt, pryder tallar och granar. Grönt och vitt passar så bra samman. Den gröna färgen verkar lugnande, den vita renande. I flere dagar har jag längtat ut till skogen. Här finner tanken ro, här söker själen läkedom.

Nu är julen förbi, förbi nyårsdagen och trettondag. Under tiden har jag levat den stora hopens liv. Jag har rökt och förtärt starka drycker, har vistats länge i rum, fulla av förpestad luft och tobaksrök. Men jag har längtat bort därifrån. Och en gång skall jag bryta med de gamla fördomarna.

Vad hjälper det att bygga nya hus, när dit införes den gamla smutsen, de gamla vanorna, kivet och fula orden.

När jag är borta, så längtar jag hem, till hemmet som sådant. Men nu längtar jag åter bort, bort från de gamla fördomarna och vanorna. „Såsom hjorten trängtar efter vattubäckar“, så längtar min själ upp till bergen, till människorna med kultur och sedlighet.

Också folket i byn längtar. Människorna längta efter rensning för sina själar. Eller varför samlas de annast till väckelsemöten?

SVENSKARNA I KRETSEN VIEK OCH RRETSRÅDET.

Vår representant i Vieks kretsråd har uppfattat artikeln i n:o 42/43 som en tillrättavisning, (att plocka ut några ord ur en skrivelse och beteckna dem som ett skrämshot, visar att saken ej rätt förstås). Meningen var bara ett önskemål, att få veta något om vad som han lyckats eller

icke lyckats göra för, speciellt svenskarnas intressen. Såsom förverkligandet av skolnäten, postförbättringar, förbindelserna m. m. i de svenska kommunerna, isynnerhet därför, att det finnes så få härute, som läsa estniska tidningar. Jag trodde att en kortare notis då och då i Kustbons spalter skulle kunna försvaras, men då vår respräsentant är villig att persongilen giva förklaring inför allmänt möte eller kommunalråd på ort och ställe, får man anse saken tillfredsställande upplärd.

En vickssvensk.

KRING SVENSKBYGDER

VORMSÖ.

Ett och annat från den e. v. - luth. församlingen.

Redan i början av sistlidne december voro många krafter i verksamhet för att samla frivilliga gåvor till auktionen för „de fattigas julglädje.“ Men icke det allena. Hela året hade en sykrets arbetat under fru Klassons ledning för samma ändamål samt för en orgel till församlingssalen. Den 5 december hölls auktionen på det insamlade och sykretsens vackra och talrika handarbeten, även tesérvering förekom. Netto-behållningen steg enligt pastor Klassons uppgifter till 30,185.— mk, varvid sykretsens arbeten inbringade över 12,000.— mk. För våra förhållanden äro dessa summor rentav storartade. Församlingens kyrkoråd förvaltar medlen och genom detsamma utdelades 26,000.— mk. såsom julgåvor till 120 olika personer, förutom vid auktionen icke försålda matvaror, till ett värde av 5000.— mk. Till en orgelfond avsattes 4000.— mk.

Allt detta som är nytt har dragningskraft, kanske särskilt på Ormsö. Söndagen före jul hölls för första gången en s. k. församlingsafton här. Pastor Klasson talade om vår gudstjänstordning. Och folk hade det samlats, så att församlingssalen ej kunde rymma

alla, som ville höra. Detsamma var förhållandet vid ett föräldramöte, som anordnades ett par veckor före jul.

Julhelgen fingo vi som alla andra fira utan slädföre. Det oaktat besöktes julottan av så mycket folk, att varken sitt- eller ståplatser kunde uppbringas i kyrkan vid gudstjänstens början. Var ej julvädret idealiskt, så var dock gudstjänsten icke mindre stämningsrik än vanligt. För övrigt var det andaktsfylld stillhet och tystnad i hela den stora församlingen. I det här fallet har en märkbar förändring inträtt i Ormsö kyrka under de senaste åren och länder det vår öbefolkning till heder.

Söndagen efter jul var det kyrkstämman, men det dåliga vädret kom säkert många att stanna hemma den dagen. Emellertid märktes bland de till något över ett hundratal uppgående deltagarna ett livligt intresse för församlingens verksamhet och det var en förunderlig enighet rådande även då det gällde ökad kyrkoskatt.

Sista kvällen på det gamla året var det nattvardsgång och nyårsbön. Nyårsdagens svenska gudstjänst var knappast mindre talrikt besökt än juldagens. Landbrukaren John Alros ledde kören, som sjöng ett par stämningsfulla nyårshymner. Som numera vanligt, gick pastorn själv och tog upp kollekt och kan man nog gissa, att han samlade in några tusen mark. Trettondagen hölls missionsgudstjänst med kollekt för hednamissionen. Deltagandet var livligt även då. Detsamma kan också sägas om den församlingsafton, som hölls efter jul, då vi fingo höra ett upplysande föredrag om det gångna kyrkoåret.

Enligt de upplysningar, som nyårsdagen lämnades i kyrkan, hade under år 1924 församlingens inkomster och utgifter balanserat på ungefär 200,000.— mk. Därav hade inkommit genom kollekt icke mindre än 32,000.— mk. och i natura till de „fattigas julglädje“

35,000.— mk., det övriga genom medlemsavgifter. Några personer i byarna Hullo och Saxby har, enligt vad som senare meddelats, skänkt bräder och kalk till kyrkans och prästgårdens reparation, vilken under året dragit en kostnad av mer än 50,000.— mk.

Hela summan av frivilliga gåvor skulle stiga till ungefär 70,000 mk., vilket utgör ungefär 35 mk. på varje person, som är kyrkoskriven i den luth. församlingen och boende på Vormsö. Förra året var det endast 23 mk.

Dessutom har professor H. Kjellin i Dorpat överlämnat 100 kr. för „de fattigas julglädje“.

Att döma av de talrika gudstjänstbesökarna ser det ut, som om det kyrkligt-religiösa intresse voro i tillväxt på vår ö. Däröfver vittnar också den med varje år växande offervilligheten inom församlingen.

Ormsöbo.

Av rikskassan utlämnas f. n. lån åt fiskare för anskaffandet av fiskeriredskap, motorbåtar, fiskomarbetnings inrättningar m. m. Lånen utlämnas på en längre tid, med återbetalning i mindre rater, räntan är 6%. Mången fiskare har under krigstiden och under tiden omedelbart därefter, icke kunnat göra besparningar, stora nog för reparationer och nyan-skaffningar av fiskeriredskap. Då nu ett sådant lån verkligen ställs till fiskarens förfogande, få de sig upp på benen igen.

Under sista tiden gå här på ön rykten om världens snara undergång. Detta rykte spriddes genom flygblad, som utdelades i byarna av två okända personer. De talade ingenting om den saken med folk, som de mötte, utan utdelade flygbladen, mest till kvinnor,

Några „kappsäks-predikanter“ vilja besanna ryktena genom att bygga på systras och bröders såkallade uppenbarelser och syner.

Allt går sin gilla gång ändå, oaktat alla dessa spådomar. Även många av de mest religiösa tro inte på ryktena. M.

Under juldagarna inträffade ett mera ovanligt dödsfall här på ön. Kärnfriska Johan Lantman från Rälby var på besök i Norrby och träffades vid matbordet av slag-anfall, som i en handvändning ändade livet: med maten i munnen stupade han i golvet, några ryckningar och allt var slut. Den så hastigt borttryckte var närmare sjuttio år gammal men röd och blomstrande som få. —

Joel N-n.

POLITISKT.

Inrikes.

Sakliga tal och diskussioner beträffande rikets 1925 års budget hava under de senaste dagar prövat riksdagens krafter. Budgeten har även blivit antagen i första läsningen och har för vidare granskning valts icke mindre än 9 olika kommissioner.

Utlandet.

I Sverige har enligt ingångna meddelanden, statsministern Hjalmar Branting, på grund av långvarig sjukdom lämnat regeringen. Sveriges regering har ställt sig välviligt mot Tysklands intagande i Nationernas Förbund och anser Tyskland vara likaberrättigat med andra stormakter i förbundet.

I Rysland har Trotsky numera fullständigt kommit ur spelet. Rådssyssland underhandlar fortfarande med Frankrike betr. dess skulder till den sistnämnda, men har härvid något positivt resultat, som vanligt med Rådssyssland, icke kunnat erhållas. Med Japan lär dock Rådssyssland för närvarande, vad utrikespolitiken beträffar, stå på god fot.

I Italien har Mussolinis lagförslag beträffande systemet för parlamentsvalen funnit understöd,

så att en person vid valen kan t. o. m. ha tre röster.

I Finland hava svenskar, bland de utkorade 300 medlemmar, som komma att avgöra vem skall vara Finlands blivande president, 36 man.

KYRKLIGA NOTISER.

Vormsö St Olai församling.

December månad 1924.

Döpta: Egil Hans-Son Hansson Lindkvist, Hullo, Lydia Matilda Johnsdotter Fält, Hullo Erkar. Anders Larsson Alkvist, Borrby Stor-Hannas.

Vigda: Edvard Jaanson Jäämees, Sviby Pears med Adele Johnsdotter Viik, Hästholmen. Anders Andersson Rönnkvist, Fällarna Nygårds med Maria Johnsdotter Rönnkvist, född Sandell, Fällarna Nygårds.

Döda: Anders Hansson Landman, Rälby, 69 år. Johan Hansson Hörnsten, Förby Hinders, 84 år. Hugo Karlsson Tohver, Sviby Länras, 1 år.

Konfirmerade: 22 flickor.

Å r 1924:

Födda: 71, därav 38 mk. och 33 kvk. (2 utom äktenskap).

Döda: 27, därav 14 mk. och 13 kvk.

Utflyttade: 15, därav 5 mk. och 2 kvk.

Inflyttade: 9, därav 6 mk. och 3 kvk.

Utträdde till andra kyrkosamfund: 12, därav 6 mk. och 6 kvk.

Mottagna från andra kyrkosamfund: 17, därav 8 mk. och 9 kvk.

Ingångna äktenskap: 28, dessutom till annan ort 4.

Upplösta äktenskap: 8, alla genom döden, därav 5 genom mannens och 3 genom kvinnans död.

Konfirmerade: 131, därav 59 gossar och 72 flickor.

Nattvardsgäster: 383, därav 151 män och 232 kvinnor.

I den luth. församlingen kyrkoskrivna: 2383, därav 1048 män och 1345 kvinnor. Av dessa vistas dock ett par tre hundra å utrikesort.

Ökning under året: 43, därav 16 mk. och 15 kvk.

Äldsta medlemmen i församlingen är änkan Mina Ödman, Kärrslätt Stor-Jonas, 85 år.

Betalande medlemmar: 1299, därav 485 m. och 815 kv.

Penningekurser Revals börs.

19. jan. 1925

1 dollar	—	372	375
1 pund	—	1788	1803
100 rentmark	—	8875	8975
100 Fmk.	—	936	946
100 sv. kr.	—	10000	10125
1 estkrona	100	—	—
10 guldrub.	—	1825	1940

REVALS TORGPRIS.

Hela svin	per pund	Emk.	35—43
Gädda	”	”	25—35
Abborre	”	”	15—20
Strömning	”	”	12—15
Smör	”	”	100—130
Mjök	stop	”	18—21
Gräde	”	”	130—150
Ägg	par	”	18—23
Rågmjöl	pud	”	460—480
Kornmjöl	”	”	400—460
Havre	”	”	230—250
Potatis	tseiw.	”	120—140

Ved finnes ytterst lite och fordrades.
Emk. 3000.— per famn.

Medlemmar i S. O. V., som ännu icke erlagt 1924 års medlemsavgifter, uppmanas härmed vänligen betala avgifterna **till den 1 februari**. Alla medlemmar i föreningen erhålla „Allsvensk Samling“ gratis. Efter den 1 febr. avslutas räkenskaperna för 1924. Skynda, för att icke mista medlemskapet. Kansliet Riddareg. 3, är öppet alla dagar kl. 9—1/23.

U P P R O P !

I Reval bosatta svenskar, som intressera sig för forskningen av den estlandssvenska folkstammen och som vore villiga att under några timmar ett par gånger i veckan frivilligt arbeta i ett kyrkoarkiv på Domen genom att under ledning göra nödiga anteckningar ur gamla svenska kyrkoböcker, torde vara vänliga och anmäla sig på Riddaregatan 3 alla dagar kl. 10—2 samt torsdagar även kl. 6—8 e. m., där närmare upplysningar erhållas.

Svenska Sockerfabriks A. B., Malmö.

Bitsocker, förpackat i paket om 2 à 2 1/2 kg, finnes till salu hos alla specerihandlare.